
tilki
Kitap

roman

martin eden
jack london

ISBN 978-605-5045-55-5
1.Basım, İstanbul, Kasım 2014, 1000Adet
Genel Seri:77 Dünya Klasikleri Serisi:13

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilkikitap@gmail.com

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik
Çevirmen: Alper Emre Has
Editör: Benjamin AE
Kapak Tasarımı: Ajans Tilki
Mizanpaj: Kule Mizanpaj

martin eden

jack london

Bölüm 1

Kapıyı anahtarı ile açarak içeri giren adamı takip eden genç hayretler içerisinde şapkasını çıkardı. Deniz kokan yıpranmış, kaba elbiseleri ile kendisinin bu salona ait olmadığı ortadaydı. Elindeki şapkayı ne yapacağını bilmeden ceketinin cebine sıkıştırmaya çalışırken, diğeri gayet yumuşak bir hareketle şapkayı elinden alıverdi. Bu hareket şaşkın gençi çok rahatlattı ve "Halden anlıyor bu adam, bana bir hayli yardımı dokunur," diye düşündü.

Sanki odanın zemini, denizin kuvvetli dalgaları ile bir batıp bir çıkıyormuş gibi, hareket ediyormuş gibi önündekinin adımlarını, omuzları ile ayakları bir birinden bağımsız hareket ediyormuşcasına salınarak takip etmeye başladı. Geniş odalar bu aylak yürüyüş için hayli dar görünüyordu, geniş omuzları ile kapılara çarparak, şömine pervazından bir süs eşyasını kaydıracak ve kıracak diye ödü kopuyordu. Bin bir çeşit süslü eşyanın arasında hepsinden kaçınarak kendini bir o tarafa bir bu tarafa savurarak yürümeye çalışıyordu. Halbuki tüm bu abartılmış tehlike zihninde dolaşıyordu. Kuyruklu piyano ve üzeri kitaplarla dolu masanın arasında yarım düzine adamın rahatlıkla geçebileceği bir boşluk olmasına rağmen buradan bile büyük bir endişe ile geçebildi. Kolları o kadar ağır gelmişti ki, sanki kendisine ait değilmiş gibi iki yanında sarkmış duruyordu. Elini, kolunu ne yapacağını düşünürken bir elinin masanın üzerinde duran kitaplara sürttüğünü hissettiğinde ürkmüş bir at gibi geri sıçradı, şans eseri arkasındaki piyano oturağını ıskaladı. Neden sonra önünde yürüyen adamın yürüyüşünün hayli rahat olduğunu fark etti. Hayatında ilk defa kendi yürüyüşünün diğer adamlardan daha farklı olduğunu hissetmişti. Bu kadar kaba ve pervasızca yürüdüğü için bir an utancından içi sızladı. Anlı boncuk boncuk ter içinde kalmıştı ve mendili ile yağız suratını silmek için duraksadı.

Haylazlık yaparak heyecanını bastırmaya çalışırcasına "Bekle Arthur, evladım. Bana bir anda bu kadar yüklenme, bırak da bir soluklanayım ve gevşeyeyim. Biliyorsun ki buraya gelmeyi ben istemedim. Sonra senin ailenin de beni görmeye pek hevesli olduğunu sanmıyorum."

Aldığı cevap yüreğine su serpen cinstendi: "Rahat ol lütfen, bizden çekinmene gerek yok, gayet misafirperver insanlarızdır. Ahh, bana mektup var."

Mektubu aldı, masanın başına geçerken zarfı yırtarak açtı ve misafirin kendine gelmesi için biraz zaman tanıdı. Misafir bunu fark ederek içini biraz da olsa rahatlattı. Alnını kuruladı ve duygularını kontrol ederek, her ne kadar gözlerinde bilinmeyenin tehdit ettiği hayvanlarda olan gerginlik olsa da, etrafa bir göz gezdirdi. Olabilecek durumlara karşı içinde bir kuruntu vardı, ne yapması gerektiğini bilmiyordu, acemice yürüdüğünün, ayaklarının kendini beceriksizce taşıdığının farkındaydı ve bütün nitelikleriyle organlarının da aynı duruma düşmüş olmasından korkuyordu. Son derece duyarlıydı, ümitsizliğe kapılacak kadar da kendi durumunu düşünüyordu; diğerinin ona yazdığı mektup üzerinden, gizliden gizliye attığı alaycı bakış bir hançer gibi yaka yaka taa içine işledi. Bu bakışı görmüş, ama hiç belli etmemişti; çünkü hayatta öğrendiği şeyler arasında disiplin de vardı, üstelik bu hançer darbesi gibi bakış gururuna da dokunmuştu. Buraya geldiği için kendine kızdı, ama aynı anda azimle, ne olursa olsun, başına ne gelirse gelsin karşılaşıp alt etmeye karar verdi. Yüz hatları gerginleşti ve gözleri çakmak çakmak parladı. Umursamaz bir tavırla etrafını süzmeye başladı. Gördüğü bütün güzellikleri tüm ayrıntıları ile beynine resmediyordu. Gözlerini dört açmıştı, ve görüş alanına giren hiçbir şey gözünden kaçmıyordu. Gözlerindeki haşin bakış bir güzelliğe takılınca bu ateş yerini sıcak bir yansıma aldı. Güzelliklerin farkına varabilen bir yapıda olması sebebiyle bir güzelliği gördüğünde onu kolaylıkla ayırt ediyordu.

İşte oradaydı, gözüne bir yağlı boya tablo takıldı. Fırtınalı bir denizden koparak, ileri çıkmış bir kayanın üstünde patlayıp kırılan köpüklü dalgalar; göğü kaplayan alçak bulutlar, ve bu dev dalgaların dışında, bir kaptan. Yelkenli, güvertesinin tüm ayrıntıları görülebilecek kadar yan yatmış ve tüm gücüyle bu fırtınaya direnişi resmedilmiş. İnanılmaz bir güzellik vardı bu tabloda ve karşı koyulmaz şekilde onu içine çekiyordu.

Bir anda o garip yürüyüşünü unuttu ve kendini resme çok yaklaşmış olarak buldu. Güzellik tuvalin üzerinden uçup gitti. Misafirin hayreti yüzünden okunuyordu. Acemice yapılmış olan boya karmaşasından uzaklaşmaya başladı.

Bir anda bütün güzellik tekrar belirdi, "Hileli bir tablo," diye düşündü ve edinmekte olduğu sayısız izlenimler kalabalığı arasında bile, bu kadar güzelliğin aldatmak uğruna feda edilişinden ötürü içinde kabaran öfkenin kendini sardığını hissetti. Yağlı boya tablolardan anlamazdı. O yakından mı, uzaktan mı bakıldığı fark etmeden aynı keskin görüntüye sahip taş baskı resimlere alışıktı. Evet daha öncede dükkanların vitrinlerinde yağlı boya tablolar görmüştü, fakat camlar hevesli gözlerinin tablolara yeterince yaklaşmasına izin vermiyorlardı.

Mektubu okuyan arkadaşına bakınca gözlerine masanın üzerinde duran kitaplar ilişti. Gözlerinde, uzun süre açlık çektikten sonra yemek görmüş bir adamın iştahı belirdi. Hevesle farkında olmadan dengesini kaybettiren ve omuzlarını iki yana savuran büyük bir adımla kendini masanın başında buldu. Kitapları eline alarak tek tek, isimlerine, yazarlarına, içerinden bazı parçalara büyük bir dikkatle baktı ve daha önce okuduğu bir kitabı görerek eline aldı. Diğer kitap ve yazar isimleri çok ilginçti. Elindeki kitabı bıraktı, Swinburne'un kitabını alarak nerede olduğunu unutarak, yanakları kızarmış şekilde büyük bir hevesle okumaya koyuldu. İki defa okuduğu sayfanın başına işaret parmağını koyarak kitabı kapattı ve yazarın ismine baktı. Swinburne! Bu ismi bir yerden hatırlayacaktı. Arkadaşının çevresine hakim bir yapısı vardı ve şüphesiz ondaki değişimleri görmüş olmalıydı. Peki ama kimdi bu Swirburne? Yoksa yüzlerce yıl önce yaşamış ve ölmüş şairlerden herhangi biri miydi? Yoksa hala hayattaydı ve yazıyor muydu? Tekrar ilk sayfaya döndü... Evet, başka kitaplar da yazmıştı, yarın sabah ilk iş kütüphaneye gitmek ve birkaç Swinburne kitabı bulmak olmalıydı. Tekrar okumaya koyuldu ve kitabın içinde yitti. Öyle ki odaya genç bir bayanın girdiğini dahi fark etmedi. Ta ki Arthur'un kendisini, kitabın derinliklerinden tutup çıkartan sesiyle irkildiği ana kadar:

"Ruth, bu Bay Eden!"

Kitabı işaret parmağının üzerine kapattı, henüz arkasını dönmeden ilk izlenim vereceği,kızın değil kardeşinin sözleri ile, heyecanla titremeye

başlamıştı bile. Bu yapılı vücudunun altında çok hassas bir yapıyı barındırıyordu. Dış dünyasından gelecek en küçük bir etki bile bilinci, düşünceleri, hisleri ve duyguları ile tıpkı yayılan bir ateş gibi dans ediyordu. Olağanüstü denilebilecek kadar algıları ve etkileşimi kuvvetliydi, yüksek hayal gücü ile çevresindeki benzerlik ve farklılıkları değerlendiriyor ama o çevrenin de içinde kalabiliyordu.

Onu bu denli heyecana sürükleyen "Bay Eden," olarak tanıştırılmasıydı. Tüm hayatı boyunca kendisine ya "Eden" ya da "Martin Eden" olarak seslenmişlerdi. "Bay!" Bunu mutlaka önemli birine söylüyorlardır diye geçirdi içinden. Kafasının içi bir anda, fotoğraf makinelerinde filmin bulunduğu karanlık bölüme dönüştü ve kendi hayatından, ocak ağızlarıyla boş kasalara, kovboy kamplarıyla kumsallara, hapishanelerle içki alemlerine, bulaşıcı hastalıklara özgü hastanelerle dar ve pis sokaklara ait resimleri beyninin çevresine sıralanmış bir halde gördü; bu çağrışımları birbirine bağlayan bağ da bütün bu anılar içinde kendi adının söyleniş şekliydi.

Sonra döndü ve kızı gördü. Kafasında oluşturduğu kurgusal resim kızın görüntüsüyle silindi gitti. Kız parlak, mavi, ruhani bir güzelliğe sahip büyük gözleri ve gür altın saçları olan, beyaz tenli, ruh gibi bir yaratıktı. Kıyafetinin de tıpkı güzelliği gibi harikulade olduğunun dışında ne giydiğinin farkına bile varamamıştı. Kızı ince bir gövde üzerine kondurulmuş altın çiçeğine benzetti. Hayır, o bir ruhtu, tanrısal bir varlık, bu eşsiz güzellik dünyaya ait olamazdı. Ya da kitaplar doğru söylüyordu, tıpkı söyledikleri toplumun üst kademelerinde böyle güzelliğe sahip birçok kadın vardır. Bu kız belki de Swinburne adlı herifin şarkılarında yer alıyordu. Belki de masanın üzerindeki kitapta tasvir ettiği kızı, Isilut'u kafasında şekillendirirken aklında onun gibi bir kız vardı. Tüm bu düşünceler kafasında bir anda ortaya çıkıvermişti. Gerçek dünyada bu olaylar arasında hiçbir duraksama yoktu. Kızın elinin kendine doğru uzandığını gördüğünde kızın gözlerinin içine baktığını ve elini tıpkı bir erkek gibi sıktığını farketti. Daha önce tanıdığı kadınlar böyle el sıkışmazlardı. İşin aslı böyle bir durumda çoğu kadın el bile sıkışmazdı. Kadınlarla çeşitli şekillerde kurduğu dostluklara dair hatıralar ve hayaller zihnine akmaya başladı; bu sel bir bataklık halini alacağa benziyordu. Fakat o tüm bunları bir kenara attı ve kıza baktı. Daha önce böyle bir kadın görmemişti. Daha önce tanıdığı kadınlar! Bir anda daha önce tanıdığı

kadınların hepsi kızın arkasında her iki taraf sıralanıvermişlerdi. Bir anda kendini bir porte galerisinin içinde bulmuştu sanki. Tüm kadınların ortasında yer alan kız diğer bütün kadınların tartan bakışlarının ağırlık merkezi olarak yer alıyordu. Fabrikalarda çalışan zayıf kadınların hastalıklı yüzlerini ve Market'in güneyindeki yılışık, gürültücü kızların yüzlerini gördü. Hatta çiftlik kızları ve Old Mexico'nun sigara içen esmer kızları bile oradaydı. Diğer taraftan, oyuncak bebek gibi, tahta ayakkabılar içerisinde parmak ucunda yürüyen Japon Kadınları, yanında Avrasya'nın hasas yapılı, çökmüşlüğün damgasını taşıyan kadınları, tepeden tırnağa çiçeklerle süslü esmer tenli Güney Denizi Ada kadınları yer alıyordu. Tüm bunlar iğrenç görüntüler ve kabuslar ile kaplandı bir anda iğrenç kokan, Whitechapel kaldırımlarında gezinen yaratıklar, cin ile birlikte küfelik olmuş saçları birbirine karışmış, çirkin aşüfteler, iğrenç bir halde denizci yiyerek beslenen yaratıklar kılığında, tüm bu cehennemin içerisinde doluşmuş kadınların ardında, kavgalarla, gürültülerle rıhtımlar, yapışkan iğrenç bir sıvı ve pislik dolu insan dolu bir çukur.

"Oturmaz mısınız, Bay Eden?" dedi kız.

"Arthur, sizden ve yaptıklarınızdan bahsettiğinden beri sizinle tanışmayı dört gözle bekliyordum. Yaptıklarınız çok cesurca."

Elini sanki itiraz edermişcesine sallayarak mırıltıyla önemli bir şey yapmadığını ve onun yerinde kim olursa olsun aynı şey yapacağını söyledi. Kız salladığı elinin üzerinde iyileşmekte olan yaraları fark ettiğinde, yanına sarkmış diğer eline baktı ve aynı durumda olduğunu gördü. Ayrıca inceleyen gözleri ile hızlı bir bakış ile yüzünde bir yara izinin olduğunu, bir diğerinin saçının altından alınına uzandığını ve üçüncünün de boynundan aşağı inerek kolalı yakasında kaybolduğunu gördü. Bronzlaşmış boynunda gömleğin yakasının sürtünmesinden oluşan kırmızı izi gördüğünde gülmemek için kendini zorladı. Boynunun sert yakalara alışık olmadığı her halinden belliydi. Ayrıca, kadın gözüyle, delikanlının giydiği elbiseye, elbisenin ucuz ve estetikten yoksun kesimine, ceketin iki omuz arasında yaptığı şişkin pazulara işaret eden pota baktı.

Aslında hiçbir şey yapmadığını söylerken ve elini sallerken, kızın iradesine uyarak sandalyeye yerleşmeye çalışıyordu. Kızın oturuşundaki ve hareketlerindeki rahatlığa hayran olarak kendisini onun sandalyesinin

tam karşısında bir sandalyeye attı. Tüm bunlar onun için başlı başına yeni bir tecrübeydi. Tüm hayatı boyunca kibar mı yoksa kaba mı davrandığının farkında olmadığı bir anı yaşıyordu. Bu gibi düşünceler daha önce hiç aklına gelmemişti. Sandalyenin ucuna ellerine dikkat ederek usulca yerleşti. Arthur odayı terk ederken Martin Eden onun çıkışını dalgın gözlerle takip etti. Kendisini odanın ortasında bir kadının soluk hayali ile yapayanlız buldu. Ortada ne içki isteyebileceği bir barmen, ne de bir kutu bira alması için gönderebileceği küçük bir çocuk, ne de topluluğun ahengi ile başlayacak bir arkadaşlık ortamı vardı.

"Boynunuzda bir yara var, Bay Eden, nasıl oldu bu söyler misiniz? Eminim bir macera esnasında olmuştur," dedi kız.

"Bir Meksikalı bıçağından, hanımefendi," diye cevap verdi kurumuş dudaklarını ıslatarak ve boğazını temizleyerek. "Bir kavga işte. Ben bıçağı aldıktan sonra o da burnumu ısırmaya çalıştı."

Hikayeyi sade bir şekilde anlatırken gözlerinin önünde o sıcak yıldızlı Salinna Cruz geçesinin hatıraları canlandı, beyaz kıyı şeridi, şeker yüklü gemilerin limandaki ışıkları, uzaktan sarhoş denizcilerin naraları, itişip kakışan hamalların sesleri, Meksikalı'nın suratındaki öfke, yıldızların ışığı ile bir hayvanınki gibi parlayan gözleri, çeliğin boynuna değen ucu ve sonra boynundan boşalan kan, kalabalık ve çığlıklar, birbirine kenetlenmiş iki beden, kendisinin ve Meksikalı'nın kumların içerisinde yuvarlanıp kumları savuran bedenleri ve uzaklardan gelen gitarın yumuşak ve tatlı tıngırtısı. Böyle bir tabloyu hatırlamak heyecan vericiydi. Duvardaki kılavuz gemiyi resmeden ressam acaba bu sahneyi de resmedebilir miydi? Beyaz kumsal, yıldızlar ve şeker taşıyan gemilerin ışıkları, ve ortada kavga edenleri çevreleyen karanlık figürler kesinlikle harika görünürdü. Bıçak da bu sahnede yer almalıydı, şöyle yıldızların ışığı üzerinde bir parlama yapmış haliyle. Fakat bunların hiçbirini sözlerine dahil etmedi, "Burnumu ısırıp koparmaya kalktı," diyerek konuşmasını sonlandırdı.

Kız, "Ohhh," diye endişeli ve derinden gelen bir sesle cevap verirken, Martin kızın hassas yüzünde beliren şoku fark etti.

Bir anda kendi de şaşırdı ve güneşte yanmış yanaklarında belli berlirsiz bir kırmızılık parladı, bu tıpkı gemide ana makinede yanan kömürün

açık kapaktan suratına vuran sıcaklığı gibi hissettirdi. Ortalık yerde bıçaklanma hikayeleri gibi hoş olmayan şeyler, bir hanımefendi ile konuşulacak konular değildi. Kitaplardaki insanlar, kendi statüsündeki kişiler, böyle şeyler hakkında konuşmazlardı ve belki de böyle hikayeleri olmadığı için, sohbette kısa bir duraklama olsa da sohbete girmeye çalışıyorlardı. Ardından kız çekinerek yanağındaki yarayı sordu. Kız, sadece sohbeti devam ettirmek ve onu konuşturmak için sormuştu bu soruyu. Bunu hemen farkederek konuyu geçiştirmeye karar verdi. Elini suratındaki yara izine götürerek "Sadece bir kazaydı," dedi.

"Bir gece, deniz sakinken aniden büyük dalgalar ortaya çıktı ve ana direklerden birinin halatı kurtuldu. Halat metaldi ve havada bir yılan gibi savrulmaya başladı. Herkes yakalamaya çalışıyordu ve ben de tutmak için atıldım ve suratıma çarptı."

Kız, "Ohhh" diyerek anlamış gibi yaptı, fakat gencin konuşması ona tıpkı Yunanca gibi gelmişti, acaba ana direk, ya da çarpılmak ne demekti?

Martin, planını devreye sokmak için, "i" hecesini uzatarak telaffuz etti, "Bu adam, Swineburne" diyerek başladı.

"Kim?"

Aynı telaffuz hatasını yaparak tekrarladı: "Swineburne, şair olan."

"Swinburne," diyerek düzeltti kız.

"Evet, o adam," diye kekeledi ve yanakları yine kızardı, "Öleli ne kadar oldu acaba?"

Kız ona merakla bakarak: "Neden, ben öldüğünü duymadım henüz?" dedi. "Onunla nerede tanışmıştınız?"

"Onu hiç görmedim," dedi Martin, "Fakat siz içeri girmeden az önce masanın üzerindeki kitaptan bir kaç şiirini okudum. Şiirleri hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Böylelikle kız, başlattığı konu üzerinde rahatça ve hevesle konuşmaya başladı. Artık daha rahat hissetmişti, sandalyenin ucundan geriye doğru kayarak sandalyeye yerleşti ve kolçakları sıkıca kavradı, sanki

bir anda sandalye altından kaçacak ve onu yere yapıştıracakmış gibi. Sonunda kızı sürekli konuşturacak bir konu bulmayı başarmıştı. Kız sürekli konuşurken, o da kızı takip etmeye çalışıyor, bir yandan o güzel kafadan çıkan bu kadar bilgiye şaşıyor ve güzel yüzü ile birlikte hepsini yudumluyordu. Kızın düşünüş şekli her ne kadar kendi zihnine yabancı gelse de, kullandığı yabancı kelimeler , eleştiriler her ne kadar sıkıcı gelse de tüm gayreti ile onu takip etmeye çalışıyordu. İşte entelektüel bir hayat diye düşündü; hiçbir zaman hayal edemediği bir güzellik, olağanüstülük ve sıcaklık. Kendisini unuttu ve istekli gözlerle kıza daldı. İşte burada yaşamak için, kazanmak için, savaşmak için, bir sebep vardı. Kitaplar haklıydı. Dünyada böyle kadınlar vardı. O da bunlardan biriydi. Kız, hayal gücüne birer kanat takmıştı ve gözünün önünde koca bir sahne canlanmaya başlamıştı, aşk ve roman kahramanlarının bir kadın için ortaya koyduğu mücadeleler, beyaz bir kadın, altından bir çiçek için. O salınan, titreyen görüntünün arasında, bir perinin hayali gibi, karşısında oturmuş edebiyattan ve sanattan konuşan kadına baktı. Kızı dinliyordu elbette, fakat bilinçsiz, tıpkı doğasında olduğu gibi erkeksi sabitlenmiş bakışlarla onu seyrediyor ve gözlerinin içi parlıyordu. Erkeklerin dünyasından çok az şey bilen bir kadın olarak onun gözlerinin içerisindeki ateşi görebilmişti. Daha önce hiçbir erkek ona böyle bakmamıştı ve bu onu utandırdı. Konuşması duraksadı ve sonunda durdu. Tartışmanın konusunu kaçırmıştı artık. Bakışları kızı korkutmuştu, ama ilginç bir şekilde kendisine böyle bakılması hoşuna gitmişti. Fakat içgüdüleri başka dünyaya ait birini tanımayı; ellerinin yırtılmış olmasına, gırtlağındaki alışık olmadığı keten kumaşın meydana getirdiği tahrişten doğan kırmızı bir çizgi bulunmasına rağmen onu tanıması gerektiğini haykırırken, aldığı eğitim onu tehlikelere, kötülüklere, hilelere, bilinmeyen aldatmacalara karşı uyardı. Halinden, zor bir hayat içinde kirlenip pislendiği belli olan bu sert, kaba delikanlıyı tanımaya, ona ulaşmaya teşvik eden içgüdüleri, tiz sesleriyle varlığının içinde titreşimler yarattı. Kendisi ise temizdi, bu temizlik isyan ediyordu; ama kadındı, üstelik kadınlık paradoksunu daha yeni yeni öğrenmeye başlıyordu.

"Dediğim gibi... ne diyordum ben?" diyerek birden durdu ve kendi haline keyifle güldü.

"Swinburne denen adam harika bir yazar olamadı çünkü.. diyordunuz, son söylediğiniz buydu, hanımefendi," dedi duraksamadan Martin. Bu

sırada kızın, gülüşü ile omurgasında hoş titremeler bir aşağı bir yukarı hareket ediyor gibi hissetmişti.

Gümüş çanlar gibi sanki gülüşü diye düşündü kendi kendine, ve bir anda kendisini uzak diyarlarda, pembe kiraz çiçekleri altında sigara içerken tanrının evinin tepesinde kendisini ibadete çağırmak için çalan çanları dinlerken buldu.

"Evet, teşekkürler," dedi kız. "Swinburne başarısız, çünkü tüm söylediği... çünkü, kendisi bir hayli kaba. Hiç okunmayacak şiirleri var. Bütün büyük şairlerin dizeleri güzel gerçeklerle doludur, insanın asil ve yüce duygularına değinen güzel gerçeklerle. Onların bir satırı dahi okunmadan geçilse, bu dünyanın yoksullaşması demek olur."

"İyi olduğunu düşünmüştüm," dedi çekinerek, "az da olsa okuduğum kadar. Bu kadar... bu kadar kaba olduğunu bilmiyordum. Sanırım diğer kitaplarında da bu tarz şiirler vardır."

Kız, sert ve kesin bir dille: "Sizin okuduğunuz kitapta da rahatlıkla atlanabilecek birçok mısra vardı," dedi.

"Onları gözden kaçırmış olmalıyım," dedi ciddi bir tonda." Benim okuduklarım gerçekten güzellerdi. Hepsi aydınlatıcı ve parlak bir ışık gibiydiler, sanki bir güneş, bir deniz feneri gibi aydınlattı içimi. Bana öyle geldi ama sanırım ben bu şiir işinden pek anlamıyorum, hanımefendi." Kendinen pek emin olamayarak konuşmasına son verdi. Kafası karışmıştı, ne acı ki duygularını aktarmada ne kadar yetersiz olduğunu biliyordu. Okuduğu şeyde hayatın büyüklüğünü ve sıcaklığını hissetmişti fakat konuşması bunları anlatmak için yetersizdi. Ne hissettiğini aktaramıyordu, kendisini yabancı bir gemide, karanlık bir gecede, el yordamıyla bağlı halatları arayan bir kaptan gibi hissetti. Pekala, bu yeni dünyanın değişikliklerine alışmak kendisine kalmıştı. Şimdiye kadar öğrenmek isteyip de öğrenemediği bir şey olmamıştı. Ve anlatacaklarını kızın anlayacağı şekilde anlatabilmesi zaman ile alakalı bir şeydi. Kız, gözünde bir hayli büyümeye başlamıştı.

"Şimdi Longfellow..." dedi kız.

"Evet, daha önce onu okumuştum." Kızın sandığı gibi tamamen bir ahmak olmadığını ispat etmek istercesine kızın konuşmasını böldü. "The Psalm

of Life, Excelsior! ve .... sanırım hepsi bu kadar." Kız kafasını hafifçe eğerek onayladı. Bu onaylama sanki biraz da acıma gibi gelmişti ona. Böyle bir gösterişi yapmaya çalışması tam bir ahmaklıktı. Bu Longfellow denen adam sayısız şiir kitabı yazmış olmalı.

"Affedin, hanımefendi. Sözünüzü bu şekilde böldüğüm için. Sanırım gerçek şu ki ben bu tarz şeylerden hiç anlamıyorum. Bu tarz işler, benim sınıfımın dışında ama ben onu kendi sınıfıma sokacağım." Sanki bir tehdit gibi gelmişti sesi kulağına. Sesi kararlı, gözleri parlak ve yüz hatları ciddi, hatta sert bir hal almıştı.

Kızın görüşüne göre adamın çenesinin şekli değişmiş ve sanki agresif bir hal almış gibiydi. Aynı anda sanki adamdaki bu enerji kıza sirayet etmiş gibi: "Kendi sınıfınıza sokacağınıza eminim"diyerek güldü ve ekledi: "Çok kuvvetlisiniz."

Bakışları bir an kaslı boynunda, gelişmiş hatlı, neredeyse bir boğanın boynuna benzeyen, güneşte kavrulmuş, sağlık ve kuvvet fışkıran kaslı boynunda takılı kaldı. Orada mahcup olmuş bir şekilde oturuyor olsa da kız kendini ona karşı ilginç bir çekimin etkisi altında hissetti. Zihnine hücum eden edepsiz düşünceler ile altüst oldu. Sanki boynunu iki elinin arasına alırsa tüm güç bedenine akacakmış gibi hissetti. Bu düşünceyle tamamen afallamıştı. Görünüşe bakılırsa doğasında şimdiye kadar ortaya çıkmamış gizli duygular vardı. Dahası şimdiye kadar kuvvet ona tiksinç bir şey gibi görünüyordu. Onun anlayışına göre ideal yapı, daha zarif ve narin olmalıydı. Bu düşünce hala zihnini meşgul ediyordu. Bu düşünce kafasını karıştırıyordu ama hala ellerini güneşte yanmış bu boyuna koymak istiyordu. Aslında kendisi sağlıklı ve kuvvetli bir yapıdan uzak bir haldeydi, kendisi bunun farkında değil gibi görünüyordu. Fakat bildiği bir şey vardı ki o da daha önce hiçbir erkek, hele böyle berbat bir konuşmaya sahip bir erkek, onu şu an olduğu kadar etkileyememişti.

"Evet, hiçbir hastalığım yok" dedi," Martin. "İş zora girdi mi demirden iskarpin olsa sindiririm. Fakat şimdi hazımsızlık var midemde. Söylediklerinizin çoğunu sindiremiyorum. Sizin gibi bir eğitim almadım ben. Şiirleri, kitapları çok severim ve zamanım oldukça sürekli okudum, fakat hiçbir zaman sizin düşündüğünüz gibi onların üzerine kafa yoramadım. O yüzden bu konular hakkında konuşamıyorum. Haritası ve pusulası olmadan yabancısı olduğu bir denizde sürüklenen denizci

gibiyim. Artık bu donanımı kazanmak istiyorum. Bu konuda belki siz bana yardımcı olabilirsiniz. Tüm bunları nasıl öğrendiniz lütfen söyler misiniz?"

"Okula giderek, çok istedim ve çok çalıştım," dedi kız.

"Ben de çocukken okula gitmiştim," diyerek çıkıştı Martin.

"Evet, ama ben lise, kurslar ve üniversiteyi kastetmiştim."

"Siz üniversiteye gittiniz mi?" diye samimi bir hayretle sordu. Artık bu erişilmez kadın kendisinden milyonlaca mil uzaklaşmış gibiydi.

"Şuan halen üniversitedeyim ve bazı özel İngilizce kursları alıyorum."

Martin henüz "İngilizce" ne demek onu dahi bilmiyordu ama buna takılmadan cahillikler listesine bir terim daha ekleyerek devam etti: "Üniversiteye gidebilmem için ne kadar çalışmam lazım?" diye sordu.

Kız, öğrenme arzusunu desteklediğini gösterircesine gülümseyerek şöyle dedi: "Bu sizin daha önce ne kadar eğitim aldığınıza bağlı. Dahaönce liseye gittiniz mi? Oh, tabi ki gitmediniz. Peki ya ortaokul onu bitirdiniz mi?"

"Bitirmeme sadece iki yıl kalmıştı okuldan kaçtığımda. Fakat okulda her zaman saygın bir yerim vardı." Bunu söyledikten hemen sonra böyle bir konuyla övünmeye çalıştığı için kendisine o kadar sinirlendi ki oturduğu koltuğun kolçaklarını sıkmaktan parmakları acıdı. Tam bu sırada salona bir kadının girmekte olduğunu gördü. Kız koltuğundan fırladı ve heyecanla yeni gelen kadının yanına gitti. Birbirlerini öptüler ve kol kola girerek ona doğru yürümeye başladılar. Bu annesi olmalı, uzun boylu, sarışın, endamlı ve güzel bir kadın, başka kim olabilirdi ki, diye düşündü. Kadının üzerindeki tuvalet tam da böyle bir evde bulunması gereken cinstendi. Elbisenin zarif çizgileri o kadar hoştu ki gözleri zarafetten mest oldu. Kadın ve elbisesi tam da sahnelerdekiler gibiydi. Sonra zihni bir anda Londra Tiyatrosunda buna benzer kıyafetler giymiş kadınlar salona girerken, polisin kendisini kapının girişinden dışarıda çiseleyerek yağan yağmurun altına ittiği hatıralarla doldu taştı. Zihni tam bu sırada bir sıçrayışta Yokahama'da Grand Hotelin kaldırımlarında bekleşen kadınların görüntüsü ile doldu. Sonra Yokahama kenti ve limanı, ve

binlerce resim gözlerinin önünde parlamaya başladı. Tanışmak için kendilerine yaklaşan iki kadının görüntüsü tüm bu görüntüleri def edince bulunduğu ana döndü. Tanıştırılmak üzere ayağa kalkması gerektiğini biliyordu ve bacaklarındaki acı ile zorlanarak, dizlerinin üzerinde pot yapmış, kolları anlamsızca yanlara sarkmış, yüzü yaklaşmakta olan zorlu sınava hazırlanırmışcasına gerilmiş bir şekilde doğruldu.

Bölüm 2

Yemek odasına geçiş sanki bir ömür kadar uzun bir kabus gibiydi. Yürümek itişmeler, tökezlemeler ve sendelemeler yüzünden karmaşa içerisinde, imkansız bir hal almıştı. Ama bu mücadeleden sonunda zaferle ayrılmış ve güzelliğin tam yanında yerini almıştı. Sıralanmış çatal ve bıçakların görüntüsü çözümsüz bir bilmece gibi gözünü korkutuyordu. Kısa bir süre büyülenmiş gibi baktı; bunların göz kamaştırıcı görünüşleri biraz sonra kamara şeklini aldı ve hayaller birbirini kovalamaya başladı. Hayallerinde arkadaşlarıyla birlikte, çakıları ve yapış yapış parmakları ile et tuzlamasını yiyor, bir yandan da dökme demirden kaşıklarla bezelye çorbasını iştahla kaşıklıyorlardı. Kötü sığır etinin kesif kokusu burun deliklerinden hücum ederken, çatırdayan kerestelerin ve gıcırdayan bölmelerin sesleri, tıkınan arkadaşlarının ağız şapırtılarına eşlik ederek kulaklarını dolduruyordu. Arkadaşlarını yerken izlediğinde bir domuzun nasıl yemek yediğini görebiliyordu. Ama burası farklıydı ve artık çok dikkatli ve sessiz olmalıydı.

Masaya şöyle bir göz gezdirdi. Tam karşısında Arthur ve onun hemen yanında Arthur'un kardeşi Norman oturuyordu. Bu ailenin bireyleri nasıl da seviyorlardı birbirlerini! Bir anda; annesinin kızını gördüğünde nasıl selamlaştıkları ve onun koluna girerek öptüğünü ve beraber yürüdüklerini anımsadı. Kendi dünyasında anne ve babaların çocukları ile arasında böyle sevgi gösterileri olmuyordu. Bu ancak bu statüye ulaşmış üst dünyanın insanlarının ulaşabileceği bir yücelik olsa gerek. Bu hareketler, henüz daha çok yabancısı olduğu bu üst dünyadan görebildiği çok güzel kısa bir anıydı. Bu anların güzelliği bir anda tüm kalbini doldurdu ve kanını ısıttı. Tüm hayatı boyunca sevgiye açtı. Ruhu sürekli sevmek ve sevilmek için yanıp tutuşuyordu. Bu istek varoluşunun doğal bir gereksinimiydi belki de. Ama yine de bunun yoksunluğunu yenebilmiş ve kendisini zaman içerisinde sertleştirmişti. Sevgiye ihtiyacı olduğunu hiç anlayamamıştı. Tıpkı şu an da farkında olmadığı gibi. Hayatında ilk defa sevginin eyleme dökülmüş halini görmüş ve heyecanlanmıştı, onun ne kadar, güzel, yüce ve harikulade bir şey olduğunu farketmişti.

Bay Morse'un evde olmayışına sevinmişti. Zaten kız, annesi ve kardeşi Norman ile tanışmak hayli zor olmuştu. En azından Arthur'u daha önceden az da olsa tanıyordu. Fakat tüm bunların üzerine bir de babası ile tanışmak çok zor gelecekti kendine, bundan hiç olmadığı kadar emindi. Sanki şimdiye kadar hiçbir zor işte çalışmamış gibi gelmişti. Halbuki bu onlarla kıyaslandığında çocuk oyuncağı sayılırdı. Bir seferde hiç de alışık olmadığı bu kadar şeyle mücadele ettiği için alnında boncuk boncuk terler süzülüyor ve gömleği ıslanıyordu. Hayatında daha önce hiç yemediği şekilde yemek yemeliydi, ilginç aletleri kullanmalı, göz ucuyla yeni şeylerin nasıl kullanıldığını çözmeye çalışmalı, tüm bu yeniliklerin ve izlenimlerin yağmuru altında gördüklerini anlamlandırmalı ve sınıflandırmalıydı. Kıza duyduğu boğucu, ızdırap veren bir huzursuzlukla rahatsız eden özlemin farkında olmak; kızın hayat yolundaki adımlarına ayak uydurma arzusunun hevesini yaşamak ve zihnini, ona nasıl ulaşacağına dair düşünce ve belirsiz planlar içinde hiç duraksamadan dolaştırmak. Ayrıca, ne zaman bir çatalın veya bıçağın nasıl kullanılacağını kestirmek için göz ucuyla karşısında oturan Norman'a veya başka birine baksa onun özelliklerini kız ile kıyaslayarak bir sonuca varmaya çabalamaktan kendini alamıyordu. Bir de sürekli ne konuşulduğunu takip etmek, kendisine bir soru sorulduğunda cevap vermek için sürekli tutmaya çalıştığı yeteneksiz ağzıyla konuşmak zorunda kalıyordu. Tüm bunlar yetmezmiş gibi, sanki bir Sphinx kılığına girmiş uşak, sürekli rahatsız edici bir çabayla gürültücü bir sesle çözümsüz bilmeceler ve sorularına süratle bilgece cevaplar bekleyerek durumu iyice kötüleştiriyordu. Yemek boyunca masada neden el tası bulunduğunu çözemediği için diken üstündeydi. Hayata dair düşüncelerini temelden sarsan ve aynı anda kendi hayatının da en üstünde yer alan bu kişilere nasıl davranması gerektiği sorununu nasıl bir sonuca kavuşturabilirdi? Nasıl davranmalıydı acaba? Problemi çözebilmek için zihni sürekli bir mücadele içerisinde aklına gelen fikir yumakları ile boğuşuyordu. İnanası gelen korkakça fikirler geliyordu; tıpkı kendisini olduğundan başka biri gibi göstermesi, fakat böyle bir rolü yapamayacak olduğunu bildiği korkunç fikirler baskın geliyordu bir anda, tam o sırada daha korkunç fikirler; kendisini gülünç duruma düşürdüğü fikirler galip çıkıyordu.

Nasıl davranması gerektiğini düşündüğü yemeğin birinci kısmında neredeyse tamamen sessizdi. Bu sessizliğini yemeğe gelmeden önce ailesine muhtemelen; yemeğe çok yabani bir adam getireceğini, buna

şaşırmamaları gerektiğini çünkü bu yabani adamın çok ilginç biri olduğunu söylediği sözlerini acaba yalancı mı çıkartıyordu, bundan pek emin değildi. Martin Eden, Arthur'u bir kavganın içerisinden kurtardığı halde böyle bir ihanet içerisinde olup olmadığını bilmiyordu. Öylece oturmuş kendi durumunun rahatsızlığı ile mücadele ederken bir yandan da etrafında olan tüm bu olaylardan etkilenmişti. Hayatında ilk defa yemek yemenin sadece bir ihtiyaçtan ibaret olmadığını farketmişti. Ne yediğinin farkında bile değildi. Sadece yiyordu işte. Yemek yemenin estetik bir olay olduğunu görmüştü ve bu sofrada güzelliğe olan aşkını doyuruyordu. Bu bir yandan da entelektüel bir olaydı. Düşünceleri harekete geçmişti. Kendisine anlamsız gelen ve sadece kitaplarda gördüğü ve okuduğu kelimeleri, şimdiye kadar tanıdığı hiçbir kadın ya da adamın bu kelimeleri kullanabilecek zekaya sahip olmadığı kelimeleri duymuştu. Tüm bu kelimelerin kızın harika ailesinin dudaklarından alelade bir biçimde dökülmesi onu o kadar heyecanlandırmıştı ki, anlamsız bir haz yaşıyordu. Kitapların güzellikleri ve kudreti bu dudaklarda gerçeğe dönüşüyordu. Bir erkeğin fantezilerinin gerçek olduğu, hayatın nadir haz dolu anlarını yaşıyordu. Şimdiye kadar hiçbir zaman aristokratların arasında, böyle üst sınıftan insanlarla aynı seviyede bulunmamıştı, bu yüzden kendini geri plana çekerek kızın sorularına "evet, hanımefendi," ve "hayır, hanımefendi," annesinin sorularına ise "evet, efendim," ve "hayır, efendim," şeklinde kısa cevaplar vererek geçiştirmeye çabalıyordu. Denizcilikten kalma "evet, efendim" ve "hayır, efendim" leri kardeşleri için de söylememek için kendini zor tuttu. Eğer kızın sevgisini kazanacaksa böyle bir şey yapması hiç uygun olmaz ve ayrıca onun alt sınıftan olduğunun bir göstergesi olurdu. Buna gururu da izin verecek gibi görünmüyordu. "Aman Tanrım!" diye haykırdı içinden; "Ben de en az onlar kadar iyiyim, ne olmuş ki eğer onlar benim bilmediğim şeyleri biliyorlarsa, ben de öğrenebilirim!" Tam da o sırada kız veya annesi "Bay Eden," diye seslendiğinde üzerindeki hırçınlık ve gurur bir anda kayboluverdi, ve tüm çehresi sıcaklık ve haz dolu bir hal aldı. O artık medeni bir adamdı, işte tam olarak bu olmuştu "Medeni bir adam", daha önce sadece kitaplarda okuduğu insanlarla, yemekte omuz omuza oturan medeni bir adam. Artık o da kitaplarda bahsi geçenlerden biri olmuş ve cilt cilt kitapların sayfalarında serüvenine başlamıştı.

Arthur'un onu bir "yabani" olarak betimlediğine inandığı tablonun aksine çizdiği görüntünün daha çok uysal bir kuzu gibi olduğunu düşünerek bu

portrenin devamını sağlamak için bir hareket tarzı bulmak umuduyla beynini zorladı. Aslında hiç de kuzu gibi uysal bir adam değildi, ayrıca böyle geri planda kalmış bir insan olarak davranması mutlak üstünlük arayan yapısına da hiç uygun değildi. Sadece ihtiyaç duyduğunda konuşmasına rağmen, telaffuzundan emin olmadığı kelimeleri tam da söylemeye uygun yer olduğunda ağzında acemice duracağı korkusuyla, konuşması tıpkı masaya gelirken yaşadığı duraksamalar, sendelemeler ve takılmalar ile kesiliyordu. Ne zaman diksiyon bozukluğunun farkına varsa bu onu hayli stres altına sokuyor ve düşündüklerini söylemesini engelliyordu. Ayrıca, hürriyet aşkı tıpkı boynunun kolalı dar gömlek yakası tarafından sıkılıp boğuluşuna isyan etmesi gibi isyan ediyordu. Ve bunu daha fazla sürdüremeyeceğini anlamıştı. Doğuştan kuvvetli düşünceleri ve hassaslığı, yaratıcı ve aceleci ruhu tarafından sıkıştırılıyordu. Doğuştan ruhunun almış olduğu şekil artık baskınlaşmış ve dışarı çıkmak için bedeni ile mücadele ediyor, dudaklarından belli belirsiz kelimeleri kendisi bile farkedemeden, nerede olduğunu ve ne yaptığını unutturarak, döküveriyordu.

Bir ara, arkasından yaklaşan hizmetçinin bir talebini geri çeviriken farkında olmadan kısaca, "Pew!" deyiverdi.

O anda tüm masa kulak kesilerek kendisine dönmüş ve gergin bakışların hedefi haline gelmişti. Hizmetçi mağrur bir tavırla geri çekilmiş içten içten bu duruma memnuniyet duyarken, Martin utancından yerin dibine girmişti ama kendini çabucak toparladı ve : "Bu Kanada dilinde "bitti" anlamına gelir. İstemeden bir anda ağzımdan kaçtı. Şu şekilde yazılıyor; p-a-u," diye açıkladı.

Kızın meraklı ve şaşkın gözlerinin elleri üzerine kaydığını görünce açıklama ihtiyacı duyarak: "Bir ara şu Pasifik posta vapurlarından biriyle gelmiştim. Vapur rotar yaptığı için tıpkı zenciler gibi çalışarak Puget Sound limanında yük istif ettik, bütün her şey birbirine girmişti, ah bu ne demek bir bilseniz. İşte ellerim oradayken bu hale geldi," dedi.

"Oh, aslında ben onu kast etmemiştim. Elleriniz vücudunuza oranla çok küçük görünüyor," şeklinde bir düzeltme yapma gereği duydu kız.

Yanakları kızarmıştı ve alev alev yanıyordu utancından. İşte yetersiz olduğunu gösteren bir kanıt daha. Umursamazmış gibi yaparak : "Evet.

Zorlu işler için oldukça ufaklar. Kollarımla ve omuzlarımla bir katır kadar kuvvetli vurabilirim. Onlar çok kuvvetliler, adamın çenesine yumruğu indirdiğimde çenesiyle birlikte ellerim de eziliyor," dedi.

Söylediklerinden kendisi de hoşnut kalmamıştı. Bir anda pişmanlıkla kendinden iğrendi. Gardını düşürmüş ve boş bulunarak hiç hoş olmayan şeylerden bahsetmişti.

Neden rahatsız olduğunu anlamadan anlayışlı bir ses ile: "Arthur'u tanımadan bir yabancıya böylesine yardım etmeniz çok cesurca bir hareket," dedi kız.

Kızın bu anlayışlı yaklaşımına karşılık içini kaplayan minnettarlığın vermiş olduğu huzur ile dilinin derbederliğini unutarak devam etti: "Önemli bir şey değil. Benim yerimde kim olsa aynısını yapardı. Bir avuç soysuzlar çetesi, zaten başlarına bela arıyorlardı. Hemde Arthur'un onlara hiçbir zararı yokken gelip ona dalaşmaya kalktılar. Ben de bunu görünce onlara dalaştım. Bir kaçına yumruğu yerleştirdim ve bir kaçını da devirdim. İşte bu soytarıların birkaçının dişleri ile birlikte elimin derisi soyuldu gitti. Ben olayı gördüm mü kaçırmam. Direk dalarım..."

Tam kendi çaresizliğinin kıyısında, bu kızla aynı ortamda bulunup aynı havayı solumayı değersiz kılacak zırvalamaların zirvesindeyken bir anda ağzı açık kaldı ve duraksadı. Arthur, öyküyü; feribotta sarhoş serserilerle başından gecen macerayı, Martin Eden'in nasıl yetişip kendisini kurtardığını yirminci kez anlatırken, o bir başına, kendini nasıl da gülünç duruma soktuğunu düşünüp bu kişilere karşı nasıl davranması gerektiği sorunu üzerinde daha büyük bir azimle kafa yormaya başladı. Şu ana kadar başarılı olduğu da söylenemezdi. Onların kabilelerinden değildi ve onların dilini de konuşmuyordu bu apaçık ortadaydı. Onlardan biriymiş gibi davranarak onları aldatamazdı. Foyası ortaya çıkardı zaten, rol yapmak doğasının bir parçası değildi. İç dünyasında böyle bir şeye yer yoktu. Neye mal olursa olsun olduğu gibi görünmeliydi. Şimdilik onlar gibi konuşamıyordu, ama elbet zamanla onlar gibi konuşabilecekti. Evet buna karar vermişti artık. Ama az sonra konuşması gerekecekti, bu konuşma kendi konuşması gibi olmalıydı ama onları da hayli şaşırtmamak için sesini biraz alçaltmalıydı. Hatta artık hiç anlamadığı şeyleri biliyormuş gibi davranmamaya karar verdi. Kararını uygulamak için iki kardeşin konuşmaları arasında defalarca duyduğu "trig" kelimesini seçti: "Trig"

nedir?"

Norman: "Trigonometri, mat'ın bir üst seviyesi," dedi.

"Peki, 'mat' nedir?"

Martin' in bu sorusuna Norman gülerek: "Matematik, aritmetik" diye cevap verdi.

Martin Eden anlamış gibi yaparak başını salladı. Bir anda bilginin uçsuz bucaksız manzarasından, aydınlık bir sahne görebilmişti sadece. Gördüğü şey artık elle tutulur bir hal almıştı. Olağanüstü hayal gücü hemen durumu eline alarak tüm bunları soyutluktan somutluğa bir çırpıda geçirdi. Bahsi geçen matematik, trigonometri ve bilgi sahasının diğer bütün alanları, beyninin simya laboratuvarlarında birer manzara halini aldılar. Gördüğü manzarada, yemyeşil ormanların arasına gizlenmiş güzel çayırlar, yeşil yapraklarla bezenmiş ormanın içerisinde belli belirsiz parıldıyor ve sonra birden ışıl ışıl bir hüzme halini alıyordu. Uzaklarda, ayrıntılar erguvan rengi bir peçeyi andıran sisin ardından belli belirsiz görünüyordu ama şunu iyi biliyordu ki tüm bu erguvani sisin ardında meçhullerin göz alıcılığı, masalların aldatıcılığı bulunuyordu. Tüm bunlarda şarabın hazzını hissetti. Bir macera, kafayla, elle yapılacak bir şey fethedilecek bir dünya vardı ve o anda belleğinin derinliklerinden, fethetmek, onu, bu yanında oturan leylak gibi güzel olan bu ruhu kazanmak için savaşma fikri zihnine hücum etti. Tüm gece boyunca bütün çabasını bu yabani adamı ortaya çıkartmak için harcayan Arthur sayesinde bu pırıltılı hayalleri bir anda ortadan kayboldu. Martin Eden verdiği kararı hatırladı. İlk defa kendi isteğiyle, tüm hareketlerinin bilincinde olarak olduğu kişi gibi davranırken dinleyicilerinin gözünde yarattığı bu yeni hayatın zevkiyle kaybetti kendini.

Vaktiyle Halycon isimli bir kaçakcı yelkenlisinin bir tayfasıydı, o zamanlarda yakalanmışlardı ve gümrük muhafızları tarafından yelkenlileri bağlanmıştı. Olanları hayretler içerisinde tüm dikkatiyle izlemişti ve şimdi anlatacak bir hikayesi vardı. Sanki hırçın denizi, gemi ve tayfalarını da yanında getirmiş ve o anı yaşıyor gibi anlatmaya başladı. O zaman gördüklerini görmeleri için hikayeyi bütün hünerlerini kullanarak o anı yaşıyormuşçasına anlatıyordu ta ki anlattıklarını onların gözünde görene kadar. Tüm ayrıntıları bir sanatçı dokunuşunun

inceliği ile seçerek, sanki tüm hayatın rengi ve ateşi ile donanmış bir tablo çiziyormuş gibi hareketler yapıyor ve anlatımın tüm kabalığına rağmen dinleyenleri, heyecan, ve istekle hikayenin akışına katıp sürüklüyordu. Hikayeyi anlatırken dinleyicileri zaman zaman vahşetin ve korkunun eğemen olduğu kelimeler ile ürkütse de, hemen peşinden bir güzelliği resmetti ve trajik olayları, denizcilerin değişik düşünüşlerini, tuhaflıklarını mizahla bütünleştirerek anlattı.

Tüm konuşması boyunca kız korku dolu şaşkın gözlerle onu izlemişti. Martin'in içinde yanan ateş onu da sarmıştı. Acaba tüm hayatım içerisinde hiç bu ateşin sıcaklığını hissetmediği için soğuk olduğunun farkında değil miydi? Patlamış bir volkan gibi, esip gürleyen ve her yanından sağlık, kuvvet, güç fışkırarak alev alev yanan bu adama sokulmak istiyordu. Ona yaklaşmamak için tüm gücüyle direnmeye çalışıyordu. Bir yandan da başka bir kuvvetin onu bu kuvvetin etkisinden kurtarmaya çalışarak uzaklaştırmaya çalıştığını hissetti.

Zor işler ile sertleşmiş, yaralanmış ve derinin içine nüfuz etmiş kirden bir katman ile kaplanmış ellerinden, yakanın boynunda oluşturduğu kırmızı izden ve şişmiş koca kaslarından tiksinerek uzaklaşmıştı. Bu adamın hareketlerini ve konuşmasını saran tüm kabalıkları kendi ruhu için bir hakaretti ve onu korkutmuştu. Sonra yeniden bu kaba adama doğru çekildiğini hissetmişti. Üzerinde böylesine güçlü bir etkisi olan bir insan olamazdı, olsa olsa bir şeytan olabilirdi. Kafasında oturtuğu tüm temeller sallanmaya başlamıştı. Martin Eden'in hikayeleri ve heyecanı tüm geleneklere üstün geliyordu. Tehlikelerle dolu yapısı ve hınzır gülüşü sanki tüm hayat ciddiyetini bir kenara bırakarak sadece bütün hazlarını yaşamak için kullanılan bir oyuncak gibi kullanılarak bir kenara atılabileceğini fısıldıyordu. İçinden gelen bir ses " O halde ne duruyorsun oyna onunla. Böyle istiyorsan sokul yanına ve kollarını boynuna dola!" diye haykırıyordu. Kendi kültürü, temizliği ve saflığı ile bu adamın durumunu kıyaslıyordu, içinden çılgınca haykırmak geldi. Daha sonra etrafına bir göz gezdirdi ve herkesin Martin'e pir dikkat odaklanmış olduklarını gördü, eğer annesinin gözünde de yaşadığı dehşetin aynısını görmese, her ne kadar büyülenmişcesine bir dehşet olsa da, çaresizliğe düşerdi ama ne olursa olsun bir dehşet vardı gözlerinde. Bu adam karanlıklardan gelen bir şeytan olmalıydı. Annesi bunu içinde görmüştü ve haklıydı da. Annesinin sezgilerine her zaman güvenirdi ve bu konuda

da haklıydı. Ateşi ve korkusu üzerinde artık tesir gösteremiyordu.

Daha sonra piyanoyu, onları ayıran tüm aşılmaz engelleri yıkarak şahsına ithaf ederek çaldı. Çaldığı müzik Martin Eden'in kafasına merhametsizce indirdiği bir topuz gibi geldi onu sersemletip yere sermesine rağmen, yine de bir yerden yakaladı ve tahrik etti. Ona bir kez daha hayranlıkla baktı. Zihninde aralarındaki uçurum hızla genişlerken onu elde etme hırsı ve arzusu daha hızlı bir şekilde yükseldi. Fakat yapısı tüm akşam oturup sürekli genişleyen bu uçurumu izleyemeyecek kadar karmaşıktı,üstelik bir yanda da müzik çalarken. Bu tıpkı sert bir içki , bir uyuşturucu hap gibi hayal gücünü ele geçirip onu bulutlarla kaplı gökyüzüne çıkartıyormuş hissi verdi. Bu içki aklına hücum eden tüm ahlaksız ve sevimsiz düşünceleri güzellikle temizleyerek adeta kanatlandırmıştı. Çaldığı müziği anlamıyordu. Bu müzik dans salonlarında bangır bangır çalan piyanoların tıngırtısından farklıydı. Ancak kitaplarda bu çesit müzikten söz edildiğine rastlamıştı; başlangıçta, belirli, basit ritimlerin oynak bölümlerini bekleyerek onun çalışının içinden geldiğini düşündü ve böyle devam edeceğini sandı ama bu bölümler fazla devam etmeyince afalladı. Tam müziğin ritmi hayallerini yakalayıp göklere çıkardığı esnada ahenk bir anda kulaklarını tırmalayan anlamlandıramadığı sesler arasında yitip gidiyor ve bu da tüm hayallerine dayanılmaz bir ağırlık yükleyerek ait oldukları yere indiriyordu.

Bir ara tüm bunların içinde, isteklerine karşı açık bir itiraz olduğu fikri doğdu. Kızın ruhundaki düşmanlığı sezdiğini düşündü ve ellerinin piyanonun tuşları ile ilan ettiği mesajı anlamaya çalışıyordu. Neden sonra bunun mümkün olmayan saçma bir kuruntudan ibaret olduğuna karar verdi ve kendisini bir kez daha müziğe verdi. Unutmak üzere olduğu o harikulade duygu tekrar tüm bedenini sarmaya başladı. Artık ayakları yere basmıyordu, tüm vücudu bir ruh halini aldı ve gözlerinin önünden bir ışıltıyla kendisine çok hoş gelen diyarlara doğru büyük bir görkem ile süzülmeye başladı. Hayallerinde bilinen ve bilinmeyen birbirine girmiş ve her şey karışmıştı. Güneşle yıkanan ülkelerin ilginç limanlarına girip, barbarlar arasında kimsenin şimdiye kadar görmediği pazarlara ayakbastı. Baharat kokulu adaların kokusunu tıpkı denizde geçirdiği, soluk aldırmayan sıcak gecelerdeki gibi, ya da sıcak iklimlerin uzun gündüzleri boyunca ardındaki turkuaz renkli denizde palmiyelerle süslü mercan adaları yükselirken, güneydoğu rüzgarlarına karşı yol

aldığı zamanki gibi, burun deliklerinde duydu. Bu hayaller gözünün önünde hızla akıp gidiyordu. Bir an kendisini vahşi bir atın sırtında renkli kumlarla bezeli çöller ülkesinden uçar gibi geçerken, sonra Çorak Vadi'inin beyaz bir mezar gibi parıldayan sıcaklığında süzülürken ve sonra donmuş okyanusun üzerinde müthiş bir ihtişamla süzülen parlak dev buz adalarının arasında kürek çekerken buldu. Bir mercan adasında hindistan cevizi ile bezeli kıyıda uzanmış, kıyıya vuran dalgaların sesini dinliyordu. Antik bir geminin kalıntılarının mavi alevlerle yanıyor, etrafında barbarların aşk şarkıları eşliğinde dans eden "Hula" dansçılarının sesleri, tamtamların seslerine karışıyordu. Harikulade bir geceydi bu. Bir volkan silületi yıldızlarla dolu bir sahneye düşüyordu. Soluk bir hilal yeryüzüne tam tepeden bakarken, Güney Yıldızları gökyüzünde ışıldayarak uzanıyorlardı.

Hayatı bir arp gibiydi, tüm bilinci ise arpin telleri gibi uzanıyor, hatıraları ve hayalleri bir rüzgarın süzülüşü gibi telleri titreterek hayatının şarkısını çalıyordu. Bu duyguyu sadece hissetmekle kalmıyor, cüretkar hayal gücü onu renklerle ve mutlulukla dolu bir nesne haline getirerek kendisine sunuyordu. Geçmiş, gelecek ve şu an birbirine girmiş; uçsuz bucaksız sıcak bir dünyada tüm yüce duygularla onunla, evet onunla birlikte, onu elde etmiş, elini beline dolamış ve birlikte zihninin imparatorluğuna uçuyorlardı.

Kız omuzunun üzerinden ona bakarken sanki suratında tüm bu hayallerin birer yansımasını görür gibiydi. Karşısında tüm bu ses perdesinin arkasında hayatın çırpınışını, kalp atışlarını gören, parlayan harika gözlerle, dev gibi ruh figürleri ile güzelleşmiş bir yüz vardı. Kız bir anda donup bakakalmıştı bu yüze. Az önce karşısında duran kaba saba, derbeder adam bir anda kayboluvermişti. Eğreti elbisesi, paralanmış elleri, ve güneşte kavrulmuş teni hala oradaydı ama tüm bunlar o kuvvetli ruhun, konuştuğu zaman onu yarı yolda bırakacak dudakları olmasına rağmen, varlığını görüyor ve tüm bunları bu ruhun önündeki parmaklıklara benzetiyordu. Fakat tüm bunları çok kısa bir an için gördü ve o kaba saba adam bir anda geri döndü, hayal gücünün kendisine oynadığı bu oyuna gülerek cevap verdi. Fakat bu kaçak hayalin biraz daha sürdüğü ve sallana sallana geri çekilen bu adamın gitme vakti geldiğinde, kız ona Swinburne'nun ve İngilizce kursunda okuduğu Browning'in bir cildini ona ödünç verdi. Şimdi karşısında aldığı kitaplar için mahcup bir

şekilde teşekkürlerini kekeleyerek iletmeye çalışan bu adam sanki küçük bir çocuk gibiydi, bu hali tüm bedeni bir anda anaç duygularla dolurdu. Artık ne onu korkutan derbeder adamdan, de parmaklıklar ardına hapsedilmiş esir ruhtan, ne de tüm şehvetiyle ve arzuları ile kendisine bakarak korkutan adamdan bir eser kalmamıştı. Şimdi sadece hindistan cevizi rendesine dönmüş nasırlı elleri ile tokalaşmaya çalışırken bir şeyleri ağzından çıkarmaya çabalayan bu adamı görüyordu ve adam çaresizce etrafına bakarak : "Hayatımın en güzel anlarıydı bunlar, aslında böyle şeylere hiç alışık değilim. Böyle insanlara, evlere, ama gerçekten çok hoşuma gittiler," dedi.

Martin, Arthur ve Norman' a iyi geceler dilerken kız da : "Umarım tekrar uğrarsınız," dedi.

Martin şapkasını kafasına geçirdi ve karamsarlık dolu bir şekilde kapıdan geçerek karanlık sokaklara bir adım attı.

"Evet, ne düşünüyorsunuz onun hakkında bakalım?" dedi Arthur.

"Gördüğüm en ilginç karakterlerden biri, kaç yaşında acaba?" diye karşılık verdi kız.

"Yirmi, hemen hemen yirmi bir. Bu öğlen sormuştum ona ve bu kadar genç olduğunu bilmiyordum," dedi.

Ruth, kardeşlerini öpüp iyi geceler dilerken aklından "Ben de ondan sadece üç yaş büyüğüm " diye geçirdi.

Bölüm 3

Martin Eden ellerini cebine sokmuş merdivenlerden ağır adımlarla iniyordu. Cebinden çıkardığı sigara kağıdı ve Meksika tütününü maharetli elleriyle hemen sardı. Sigaradan ilk nefesini tüm ciğerleri duman ile dolana kadar derinden ve hızlıca çekti ve tadına vararak aheste bir şekilde dumanın çıkmasına izin verdi. Meksika tütünün verdiği haz ile "Tanrım!" diye inledi ve bir derin nefes daha aldıktan sonra tanrıya yeniden seslendi. Eli doğrudan yakasına gitti ve gece boyu rahatsız eden o sert yakayı gömleğinden söktü ve cebine sokuşturdu. Yağan buz gibi yağmura aldırış etmeden kafasındaki şapkayı çıkarttı ve yeleğinin düğmelerini açarak rüzgarda keyiflerince salınmalarına izin verdi. Neredeyse yağmur yağdığını hissetmiyordu bile. Sadece az önce yaşadığı keyif dolu dakikaları gözünün önüne getirmeye odaklanmıştı. Sonunda o kadına rastlamıştı, ufak bir umut parçasına tutunan ve bir gün karşılaşacağını hayal ettiği kadınla karşılaşmıştı. Masada yanına oturabilmişti. Ellerini ellerinde hissetmiş, gözlerinin içine bakmış ve o güzel ruhu görmüştü. Tıpkı ışıldayan gözleri gibi güzelliğinin bir yansıması ile tüm bedenini saran ruhun ete kemiğe bürünmüş hali gibiydi. Bu kadını daha önce tanıdığı kadınlar gibi sadece bir et parçası olarak görmemişti. Onun bedeni çok ayrı bir şeydi. Vücudunu sıradan bir beden olarak hayal edemiyordu, hastalıklara ve zayıflıklara esir olabilecek bir beden değildi. Bedeni sadece ruhuna bir elbise olmaktan çok daha fazlasıydı; tanrının varlığını ispat eder bir saflıkla ruhundan doğuyordu sanki. Bu tanrısallık onu ürkütmüştü. Bu hali onu hayallerinden uyandırıp ciddi bir düşünceler yumağına gark etmişti. Daha önce tanrının varlığı ile ilgili hiçbir kelime, hiçbir ispat onu bu kadar etkilememişti. Tanrısal olan hiçbir şeye inanmamıştı bugüne kadar. Tanrı'ya hiçbir zaman inanmamıştı.

Ruhani önderlerle ve onların, ruhların değersizliği fikirleriyle tatlı tatlı eğlenip, daima inançsız kalmıştı. Ölümden sonraki hayata inanmıyordu, şimdi yaşadığı hayat gerçekti ve ötesi uçsuz bucaksız karanlıktan ibaretti. Fakat onun gözlerinde gördüğü ruh sonsuza kadar yaşayacak ve hiç ölmeyecek bir ruhtu. Şimdiye kadar tanıdığı ne bir adamda ne de bir

kadında ölümsüzlüğün izlerine rastlamamıştı. Onu ilk gördüğünde bunu anlamıştı; ruhunun ölümsüzlüğünü. Yürürken kızın yüzü gözlerinin önünde soluk ve ciddi, tatlı ve hassas, ancak bir ruhun gülümseyebileceği kadar acıma ve şefkatle gülümseyerek ve kendi aklının alabileceği saflıktan da saf bir halde parıldıyordu. Bu saflık suratında bir tokat gibi patlamıştı ve tüm ruhuyla derinden sarsılmıştı. Hayatı boyunca iyi ve kötünün farkındaydı ama saflık, saflık daha önce hiç aklına girmemişti. Şimdi ise, ondaki saflığı, iyilik ve temizliğin en üst derecesi olarak sayıyor; sonsuz bir hayatın temeli olan bir iyilik ve temizlik olarak atfediyordu. Bir anda tüm varlığı ile sonsuz hayatı anlama arzusu ile yanıp tutuştu. Ona uşaklık yapabilmek için bile yeterli olmadığını bildiği halde, o gece onunla tanışabilmesi tamamen kaderin bir cilvesiydi. Böyle bir şansı elde etmeyi hak etmiyordu. Uhrevi bir ruh hali içindeydi. Her zaman yapısı itibariyle, kendisini yok sayan uysal ve mütevazi bir hali kabul ederdi. Aslında bir günahkardı. Ama tüm günahkar olup daha sonra pişman olanlar gibi geleceğinde yer alacağı yüce makamın hayalini kuruyormuşçasına o da geleceğinde bu kızın varlığını hayal ediyordu. Fakat bu sahip oluş donuk ve pusluydu ve bildiği sahip oluşlardan çok daha farklıydı. İhtirası çılgınca kanatlanmış gibi onu ve kızı yükseklere taşıyor, onunla fikirlerini paylaşıyor ve tüm asil ve yüce şeyleri birlikte yaşıyorlardı. Bu sahip olma bütün yozlaşmış kirli sahip olmalardan farklı, hiçbir türlü bir kalıba oturtamadığı özgür ruhların yoldaşlığıydı. Bu konuda düşünmekten kaçındı ve hiç düşünmedi. Daha önce hissetmediği duygularla dolup taşıyor ve duygu selleri ile titriyordu, kalbi yerinden fırlayacakmışçasına atarken, hayatın ötesine geçiyordu.

"Tanrımm..!" sarhoş gibi nara attığının farkına varmadan ağzından kelimeler dökülüvermişti.

Sokakta devriye gezen polis ona şüpheyle yaklaştı ve denizci heybesini işaret ederek: "Bunu nereden buldun?" diye sordu.

Martin Eden hayal dünyasından gerçek hayatına döndü. Her duruma ve olaya uyum sağlayabilen esnek ve kıvrak bir yapısı vardı. Polisin sesiyle birlikte durumu anlayarak hemen bir açıklama getirdi: "Çok hoş bir parça değil mi ? Bağırarak dolaştığımın farkında değildim" dedi sırıtarak.

"Biraz sonra şarkı söyleyecektin neredeyse," diye teşhis koydu polis.

"Hayır söylemezdim merak etmeyin. Eğer şimdi bana bir kibrit verirseniz bir sonraki tramvaya yetişeceğim," diyerek sigarasını yaktı ve polise iyi geceler dileyerek oradan ayrıldı. Kendi kendine sessizce "Adamın tepesini attırırlar. Aynasız beni sarhoş sandı. Galiba sarhoştum ve bir kadının suretinin beni sarhoş edeceğini sanmazdım," dedi ve güldü kendi kendine.

Telgraf caddesinden geçerek Berkeley'e giden bir tramvaya atladı. Tramvayın içi okulda gürültü yapan çocuklar gibi gürültücü gençler ve delikanlılarla doluydu. Hepsini dikkatle süzdü. Bunlar kız ile aynı üniversiteye giden onunla aynı statüde ve istedikleri her an onu görebilen üniversite gençleriydi. Neden bu gençler onunla oturup sohbet etmek ve onunla zaman geçirmek yerine iyi bir gece geçirmek için dışarı çıkmışlardı acaba diye merak ediyordu. Kafasında bu düşünceler dolaşırken gözü bir anda gözleri birbirine oldukça yakın ve sarkık dudakları olan birine takıldı. Bu herifin tipsiz ve berbat biri olduğu belliydi. Eğer gemide olsaydı ancak ispiyoncu, yardakçı, sinsi bir pislik olurdu. Kendisi kesinlikle bu heriften çok daha iyi bir adamdı. Bu düşünce onu biraz olsun neşelendirmeye yetti ve artık bu sayede kendisini ona biraz daha yaklaşmış hissetti. Kendisini tramvaydaki öğrencilerle kıyaslamaya başladı. Kendi kaba yapısının farkındaydı ve fiziksel olarak hepsine karşı ezici bir üstünlüğü vardı, bunu biliyordu. Fakat hepsinin kafaları onları kıza yaklaştıran onunla konuşabilecekleri hale getiren bilgilerle doluydu. Bu fikir tüm bedenini sardı ve onu yeniden karamsarlığa itti. Fakat beyin bunun için değil miydi zaten ? Onların öğrendiği şeyleri kendisi de öğrenebilirdi. Kendisi hayatı yaşayarak öğrenirken onlar tüm hayatı kitaplardan öğreniyorlardı. Onun kafası da bilgiyle doluydu ama sadece onun bildikleri biraz daha farklı bilgilerdi. Bunların kaç tanesi bir çıma düğümü atabilir, dümenin başına geçebilir ya da gözcülük yapabilirdi acaba? Bir anda bütün hayatı yaşadığı zorluklar, atlattığı tehlikeler, cesareti ve cüretiyle gözlerinin önünden geçmeye başladı. Öğrenirken yaşadığı başarısızlıkları ve zorla kazandığı başarıları hatırladı. Ama ne olursa olsun ancak bu kadarını başarabilmişti. Yakında tüm bu öğrenciler hayatı yaşamaya başlayacaklar ve onlar hayat mücadelesi ile meşgulken o da hayatın diğer yüzünü kitaplardan tıpkı onların daha önce yaptıkları gibi öğrenecekti. Tramvay yaşayanların azaldığı Oakland'ı Berkley' den ayıran sınırı geçerken tanıdık bir ev bulmak için dışarı baktı, "HIGGINBOTHAM 'IN DÜKKANI" tabelasının yanında ki iki katlı evi gördü ve o köşede

indi. Tabelaya bir süre baktıktan sonra yavan kelimelerin ardında kendisi için derin bir mesaj taşıdığını anladı. Acizliğin, bencilliğin ve hileciliğin vücut bulmuş haliydi bu harfler. Bernard Higginbotham kız kardeşi ile evliydi ve onu çok iyi tanıyordu. Kapıyı açtı ve ikinci kata çıktı. Alt katta dükkan vardı ve üst katında kayınbiraderi yaşıyordu. Havada çürümüş sebze kokusu vardı. Salona doğru yürüken sayısız kuzen ve yeğenlerinden birinin bıraktığı oyuncak arabalardan birine takılarak tökezledi ve fena bir şekilde kapıya çarptı. "Pinti herif ! İki kuruşluk gaz harcayarak kiracılarının boynunun kırılmasını önleyemeyecek kadar cimri hergele!" diye haykırdı. El yordamıyla kapının kulpunu buldu, kız kardeşi ve Bernard Higginbotham'ın oturduğu odaya girdi. Bernard Higginbotham arkasına yaslanarak ayaklarını eski bir çift terlikle sandalyenin kenarından sarkıtarak dinlenirken kız kardeşi de onun pantolonlarından birini yamamakla meşguldü. Okuduğu gazetenin üzerinden gözlerini devirerek iğneleyici, kem gözleri ile tiksinç bir bakış attı. Martin Eden ne zaman ona baksa içinde ona karşı derin bir tiksinme hissi peyda oluyordu. Kız kardeşinin onda ne bulduğunu hiç anlayamasa da kendisi onda sadece ayaklarının altına alarak ezmek istediği bir haşereyi görüyordu. Bu adamın varlığına tek tesellisi kendisini "Bir gün bu adamın suratını darmadağın edeceğim," diyerek avutmaktı. Bir sansar gibi sinsice bakan gözlerinde çıkmak üzere olan bir şikayetin vahşiliği vardı.

"Pekala, ne söyleyeceksen söyle bakalım" dedi Martin.

"Kapıyı daha geçen hafta boyattım ve sendika ücretlerinin ne kadar pahalı olduğunu biliyorsun. Daha dikkatli olmalısın," dedi yarı tehditkar bir tavırla Bay Higginbotham.

Martin bir an cevap vermeyi düşündü, fakat buna gerek olmadığına emindi ve susmayı tercih etti. Duvarda asılı duran meymenetsiz taş baskı resime baktı. Daha önce çok hoşuna giden bu resmi artık beğenememesi onu da şaşırtmıştı. Bu evdeki her gibi bu da ucuz bir şeydi. Aklı biraz önce terk ettiği eve gitti bir an; o güzel tablolar ve, o içini eriten tatlılığı ile ayrılırken elini sıkışı. O an nerede olduğu ve Bernard Higginbotham tamamen aklından uçup girmişti ta ki: "Ne bakıyorsun? Hayalet mi gördün?" diyene kadar.

Martin hayal dünyasından kurtuldu ve karşısında sinsice, aşağılayıcı,

ödlek bakışları sanki bir perdeye düşmüşler gibi gördü. Bunlar alt katta satış yaparken sahiplerinin iğrenç, yaltakçı ve fırsatçı bakışlarına yardım eden gözlerdi.

"Evet, bir hayalet gördüm. İyi geceler. İyi geceler Gertrude," dedi Martin.

Odayı terk etmek için kapıya yönelirken eskimiş halının sökülmüş bir dikişine takılarak sendeledi. "Sakın kapıyı çarpayım deme!" diye seslendi ardından Bay Higginbotham.

Bir anda kan beynine sıçradı ama kendini kontrol etmeyi başardı ve sakince kapıyı arkasından kapattı. Kendinden emin bir tavırla Bay Higginbotham: "Sarhoştu, sana içeceğini söylemiştim," dedi.

Karısı başını üzülerek salladı: "Gözleri oldukça parlaktı. Hem evden çıkarken boynunda yakası vardı ama şimdi yok. Ama belki de sadece bir iki kadeh içmiştir," dedi.

"Doğru düzgün ayakta bile duramıyordu. Onu izledim tökezlemeden düz yolda bile yürüyemiyordu, koridorda az kalsın yuvarlanıyordu duymadın mı sesini?"

Bence o Alice'in arabası yüzünden oldu karanlıkta görememiştir," diye itiraz etti.

Bay Higginbotham' ın ses tonu gittikçe yükselmeye başladı. Tüm gün boyunca rol yaparken kendisi olabileceği tek zamanı ailesi ile birlikte olduğu akşamı bekliyordu. "Kıymetli kardeşin sarhoştu diyorum sana" dedi.

Sesi soğuk, keskin ve netti tıpkı her kelimesinde duran bir makine gibi netti. Karısı iç çekerek sessizliğini korudu. Çok şişman ve sürekli pejmürde kıyafetler giyen, vücudunun ağırlığı , eşi ve işlerinden yorulmuş bir kadındı.

"Bu onun içinde var. Tıpkı babasında olduğu gibi, içine işlemiş ve tıpkı onun gibi de nalları dikecek. Bunu sen de çok iyi biliyorsun," diyerek suçlamalarına devam etti Bay Higginbotham.

Karısı, onaylar gibi kafasını hafifçe sallayarak derin bir iç çekti ve dikişi

ile uğraşmaya geri döndü. Böylelikle ikisi de Martin'in eve sarhoş geldiği konusunda fikir birliğine vardılar. Onlarda gençliğinin ilk aşkını simgeleyen parlayan gözleri ve güzellikleri gördüğünde anlayacak ruhlar yoktu.

"Çocuklara çok güzel örnek oluyor," diye söylendi Bay Higginbotham. Karısının bu sessizliği onu hayli rahatsız etmişti ve bazı zamanlar kendisine daha fazla itiraz ettmesini dilediği de oluyordu. "Eğer eve bir daha sarhoş gelirse bu evden gider. Anladın mı kadın? Bu çocukların masumiyetini o ayyaşın alemleri yüzünden tarumar edemem tamam mı?" diyerek hırladı Bay Higginbotham. Yeni öğrendiği kelimeleri kullanmayı çok seviyordu Bay Higginbotham ve az önce gazeteden öğrendiği bu kelimeyi de kullanmaktan hoşlanmıştı "tarumar etmek".

"Bunun başka bir adı yok. Tarumar etmek denir buna" dedi. Fakat karısı hala sessizliğini koruyarak üzgün bir şekilde kafasını salladı ve dikişine devam etti. Bay Higginbotham gazetesine devam ederken: "Geçen haftanın kirasını ödedi mi?" gazetenin kenarından göz ucuyla bakarak sordu.

"Evet ödedi ve hala parası var."

"Ne zaman tekrar denize açılacak?"

"Parasını ödediği günler dolunca sanırım. Geçen hafta kendisine bir gemi bulmak için San Fransisco'ya gitti. Hala parası var ve biliyorsun tayfa yazılacağı gemiyi seçme konusunda oldukça hassastır," dedi.

"Böyle havalara girmek onun gibi bir tayfa parçasına mı kalmış, pehh!" diye hayıflandı Bay Higginbotham.

"Geçenlerde eğer o zamana kadar parası yeterse, daha önce bahsettiği uzak diyarlara gidip bir gömüyü arayacak olan yelkenliye yazılacağını söylemişti."

"Eğer uslanmayı kabul etmiş olsaydı ona şimdiye kadar çoktan bir iş verirdim ve arabayı da kullanırdı." Söylediklerinde zerre iyilik kırıntısı yoktu. "Tom işi bıraktı," dedi ve sebebi anlaşıldı.

Karısı cevap beklermiş gibi bir tavırla baktı. "Bu gece bıraktı işi. Artık

Carruthers için çalışacakmış, bizim ödeyebildiğimizden daha fazlasını ödeyeceklermiş," dedi Bay Higginbotham.

"Sana onu elinden kaçıracaksın demiştim. Ona verdiğin paradan daha fazlasını hak ediyordu," diye isyan etti karısı.

"Şimdi beni iyi dinle kocakarı. Sana bin kere o burnunu benim işime sokma demiştim ve bundan sonra bir daha demeyeceğim," dedi Bay Higginbotham.

"Umurumda değil. Tom iyi bir çocuktu," dedi karısı.

"Eğer senin şu kardeşin adam olsaydı arabayı kullanırdı," diye çıkıştı.

"Kiralarını tam zamanında ödüyor. Ayrıca o benim kardeşim her ne kadar seninle yedi senedir evli olsak da ona karşı da sevgim var. Onun sana herhangi bir borcu olmadığı sürece ona böyle yüklenmeye de hiç hakkın yok," dedi.

"Eğer yatakta okumaya devam ederse gaz parası isteyeceğini söyledin mi ona bakalım ?"dedi Bay Higginbotham.

Bayan Higginbotham buna hiçbir cevap veremedi. Az önceki isyanı artık kaybolmuş ve ruhu yorgunluktan çökmüş kabuğuna çekilmişti. Bay Higginbotham karısını yenmişti ve zafer artık onundu. Gözlerini dikmiş ona bakarken bir yandan da aldığı kesik kesik solukların keyfini çıkartıyordu. Karısının üzerine giderek onu susturmaktan büyük zevk alıyordu, hem son günlerde bu iyice basitleşmişti. Halbuki karısı için durum; kocasının dırdırı ve sürekli doğan yeni çocuklarla, bütün enerjisini çekip tüketmediği evliliğinin ilk zamanlarınkinden çok farklıydı. "Tamam o zaman yarın sabah ilk iş ona söylersin. Ha, bu arada unutmadan söyleyeyim yarın çocuklara bakması için Marian'ı çağırtsan iyi edersin. Tom işten ayrıldığına göre yarın arabayla ben çıkacağım ve send e tezgahın başında bekleyeceksin," dedi.

Karısı ürkekçe itiraz etti: "Fakat yarın çamaşır günü."

"O halde erken kalk ve önce çamaşırları hallet. Sabah saat on'a kadar işe başlamayacağım," diyerek gazetesini katladı ve keyifle okumaya devam etti.

Bölüm 4

Martin Eden az önce kayınbiraderi ile muhatap olmasının asabiyeti ile karanlık koridordan ilerleyerek içinde sadece bir yatak, bir tuvalet ve bir de sandalye için yer olan küçük odasına girdi. Bay Higginbotham bir hizmetlinin işlerini yapabilecek olan eşi varken, hizmetçiye para harcamayacak kadar cimri bir adamdı. Ayrıca hizmetçi odası sayesinde bir yerine iki pansiyonerleri vardı. Martin ödünç aldığı Swinburne ve Browning kitaplarını sandalyenin üzerine koydu ve ceketini çıkartıp yatağa oturdu. Ağırlığı ile boğuk sesler çıkartan yatak yaylarının çıkarttığı sesin farkında değildi. Ayakkabılarını çıkartmaya hazırlanırken gözleri karşısında çatlaklarla dolu ve akan tavandan süzülen yağmur sularının bıraktığı kahverengi izlerle bezenmiş duvara takıldı. Bu harap olmuş duvar üzerinde hayaller canlanıp akmaya başladı. Ayakkabıları unuttu ve usulca şu kelimeler dudaklarından dökülünceye kadar oraya bakakaldı: "Ruth, Ruth."

Bir hecenin bu kadar güzel olabileceğini hayal dahi edemiyordu. Kulaklarına güzel bir şarkı gibi geliyordu bu ses ve her tekrarlayışında sarhoş oluyordu: "Ruth". Bu bir tılsım olmalıydı, onu aldatmak için bir sihirli kelime. Bu kelimeyi her telaffuzunda karşısındaki kirli duvar onun ışıldayan güzel yüzü ile altından bir parlaklığa bezeniyordu. Bu altın parlaklığı duvarda kalmıyor sonsuzluğa doğru altının derinliklerinde ilerliyor ve Martin'in ruhunda onu takip ediyordu. Ruhunun bütün güzellikleri tüm güzelliği ile dışarı sel olup akıyordu. Onu bu denli düşünmek kendisini asilleştiriyor ve saflaştırıyor ve daha da iyi olmayı istemesini sağlıyordu. Bu yeni bir duyguydu. Daha önce kendisini daha iyi hissettiren hiçbir kadın tanımamıştı. Bu kadınlar, hep üzerine tam ters bir etki bırakıyorlardı, onu daha hayvani yapıyorlardı. Bu kadınların ellerinden geleni yaptıklarını bilmiyordu tek bildiği kötü olduklarıydı. Kadınların onun gençliğine uzanırken şu an olduğu gibi içerisinde onların aşkını cezbeden şeyin kendisi olduğunun hiçbir zaman bilincinde değildi. Kadınların sürekli canını sıkmalarına rağmen o hiçbir zaman kadın sıkıntısı çekmemişti, ayrıca kendisi sayesinde daha iyi olmuş hiçbir kadına rastlamamıştı. Her zaman umursamaz bir dikkatsizlikle

yaşamış ve görünüşe göre bu kadınlar kirli elleri ile onu bu duruma sokmuşlardı. Bu ne onlar için ne de kendisi için adil değildi. Hayatında ilk defa yaptıklarının farkında olmasına rağmen kendisini kötülükleri ile ilgili yargılayacak gücü içinde bulamadığından yaptıklarının utancı ile yanıp tutuştu. Birdenbire kalkarak tuvaletteki kirli aynadan kendine bakmaya çalıştı. Bir havlu ile aynayı sildikten sonra kendini dikkatli gözlerle uzun uzun süzdü. Hayatında ilk defa gerçekten kim olduğunu görüyordu. Gözleri görmek için yaratılmıştı ama dünyanın bitmek tükenmez meşgalelerine okadar odaklanmıştı ki gözlerini bir kere bile kendine çevirerek kim olduğunu görmeye çalışmamıştı. Aynada yirmi yaşlarında bir delkanlının görüntüsü vardı ama bu görüntüyü nasıl değerlendireceğini bilmediğinden öylece bakmak ile yetindi. Dört köşe çıkıntılı bir alnın üzerinde, kahverengi, kestane rengi, dalgalı, herhangi bir kadın için zevk kaynağı olabilecek bu saçın bukleleri, kadınların ellerini, üzerlerinde gezdirdiklerinde büyük bir haz yaşatabilirdi onlara.

Alnına uzun uzun bakarken tüm bu yapının kız için önemli olmadığını düşünerek içerisindekine odaklanarak, içeriğinin değeri üzerine uzun uzun düşündü. Orada nasıl bir beyin var? Kendi kendine bunun cevabını arıyordu. Acaba kapasitesi neydi ? Bu beyin onu nereye kadar götürürdü? Ona ulaştırabilir miydi? Çoğu zaman mavi rengi andıran, güneşle yıkanan denizin tuzlu havasıyla kuvvetlenmiş bu donuk gri gözlerin ardında bir ruh var mı çok merak ediyordu. Acaba bu gözlerle ona baktığında nasıl görünüyorlardı. Kendisini kızın yerine koyarak hayal etmeye çalıştı ama bu hokkabazlığa marifetleri yetmedi. Kendisini başka insanların yerine kolaylıkla koyabilirdi fakat bu insanların nasıl bir yaşama sahip olduklarını bilmesi gerekiyordu. Şimdi ise durum bambaşkaydı ve bu tamamen yabancı olduğu bir yaşam biçimiydi. Ruth tamamen gizemli ve harika biriydi ve nasıl olur da kendisini onun yerine koyabilirdi. Ama yine de bu gözlerdeki saklı olan dürüst bir ruhtu ve küçüklükten ve bayağılıktan hiçbir kırıntı yoktu. Güneşten kavrulmuş tenini aynada gördüğünde çok şaşırdı. Şimdiye kadar bu teninin bu denli kararmış olduğunu tahmin edememişti. Gömleğinin kolunu kıvırarak güneş ile pek tanışmamış olan teni ile suratını kıyasladı. Evet ne kadar da yanmış olsa bile beyaz bir adamdı. Ama kolları çok olmasa da güneşin altında biraz yanmışlardı. O yüzden kollarını pazılarına kadar katladı ve kolunun en gerisinde kalan ve henüz güneşle tanışma fırsatı bulamamış alt kısımlara baktı; buralar bir peynir kadar beyazdı. Aynada gördüğü

kavruk yüzün bir zamanlar kolundaki beyaz ten kadar beyaz olduğu düşüncesine gülerken bu derece beyaz ve pürüzsüz bir cilde sahip çok az kadının olduğu düşüncesi aklının ucundan bile geçmemişti. Düzgün dişlerinin üzerindeki dolgun dudaklarla, sinirli olduğunda ağzının girdiği o acımasız ve tehlikeli şekli saymazsak, tıpkı bir meleğin ağzına sahipti. Bir savaşçı ve bir aşığın dudaklarıydı bunlar. Bu dudaklar hayatın tüm zevklerini tadabileceği gibi gerektiğinde tüm bu hazları bir kenara bırakarak bir hayata karar verebiliyordu. Kuvvetli çenesi ve belirgin dört köşe çene kemikleri bir hayata karar verirken kendisine oldukça yardımcı oluyordu. Kuvveti, duyguları ve hassaslığı üzerinde dengeleyici bir tonik etkisi yaratarak onu güzellikleri görmek ve sevmek için güdülüyordu. İki dudağının arasındaki bu dişler ne bir dişçi yüzü görmüş ne de buna ihtiyaç göstermişti. Dişleri gayet beyaz ve sağlıklı görünüyordu. Dişlerine baktıkça aklının bir köşesinde kalmış bir fikir onu rahatsız etmeye başlamıştı. Ruth'un sınıfındaki insanlar tıpkı, Ruth gibi dişlerini her gün temizliyor olmalıydılar. Ya kendisinin dişlerini hiç temizlemediğini öğrenirse onun hakkında ne düşünürdü acaba? Sorunun tek çözümünü bir diş fırçası alarak ve dişlerini fırçalamayı bir alışkanlık haline getirmesi gerektiğine karar vererek buldu.

İlk iş yarın dişlerini fırçalayarak başlayacaktı. Böyle küçük değişikliklerle onun kalbini kazanamayacağının farkındaydı. Eğer onu gerçekten istiyorsa sanki özgürlüğünü kısıtlayan bir tasma gibi hissettiren ve boğazında hiç de hoş görünmeyen bir kırmızı çizgi bırakan kolalı yakalara, diş fırçalamalara, hatta hayatının her aşamasında büyük değişiklikler yapması gerekiyordu. Elini yukarı kaldırdı ve baş parmağını avucunun ayası üzerindeki kire sürttü ve bunların hiçbir fırçanın çıkartamayacağı kadar derisinin içine işlediğini fark etti. Halbuki Ruth'un avucu nasıl da farklıydı! Bu hatıranın hazzı ile bir gülün taç yaprağı gibi narin, bir kar tanesi gibi serin ve yumuşak sarsılıp heyecanlandı. Bir kadının elinin bu denli yumuşak olabileceğini hayal bile edememişti. Böyle bir eli okşarken nasıl bir haz duyabileceğini hayal ederken yakaladı kendini ve böylesi bir şey hayal ettiği için kendini suçluymuş gibi hissetti. Ruth için böyle bir şeyi düşünmek ne kadar kaba ise bir o kadar da iğrençti. Böyle düşünceler sanki onun tanrısal özelliklerini inkar etmek gibiydi. Fakat böylesi mükemmel ve sade bir beden olmanın çok ötesine geçmiş duru ruhunun yumuşak ellerinin hayali ile buluşması, fikrini buradan uzaklaştırmayı çok zorlaştırıyordu. Fabrikalarda ve ağır işlerde çalışan

kadınların nasırlı ellerine alışıktı oysa ki. Evet onların ellerinin neden o kadar sert olduğunu biliyordu. Fakat onun o yumuşak ve pürüzsüz elleri, daha önce hiçbir işte çalışmak zorunda kalmamıştı. Hayatını sürdürmek için çalışmak zorunda olmayan bir insan ile kendini kıyaslarken aralarındaki mesafenin tekrar açılmaya başladığını farketti. Bir anda çalışmak zorunda olmayan bu insanların statülerinin farkına vardı. Bu statünün gözleri önünde büyüyen kibirli, kuvvetli ve küstah varlığının gölgesini karşısındaki duvarda gördü. Hayatı boyunca hep çalışmıştı ve hatta tıpkı tüm aile fertlerinin çalışıyor olması gibi hayata dair anımsadığı ilk hatırası bile çalışmakla ilgiliydi. Gertrude mesela, evet elleri sert ve nasırlaşmış değildi ama bitmek tükenmek bitmeyen ev işleri ve çamaşır yıkama işinden elleri haşlanmış bir et gibi kıpkırmızıydı. Kız kardeşi Marian' a gelince, geçen sene domates konservesi fabrikasında çalışırken o narin ince ve güzel elleri bıçak yaraları ile dolmuştu. Ayrıca geçen kış çalıştığı karton kutu fabrikasında iki parmağının uçlarını bir kesme makinesine kaptırmıştı. Annesinin, tabutunda yatarken avuçlarının ne kadar sert olduğunu hatırladı. Babası ise son nefesini verene kadar çalışmıştı ve ellerinde bir santim kalınlığındaki neredeyse kemikleşmiş deriyi hatırladı. Fakat Ruth'un elleri tıpkı annesi ve kardeşlerinin elleri gibi yumuşacıktı. Bu son düşünce, sınıfları arasındaki uçurumun ne denli geniş olduğunu bir kere daha hatırlattı. Acı acı gülerek kendini yatağına bıraktı ve ayakkabılarını çıkarttı. Aptalın tekiydi, bir kadının güzel yüzünden, yumuşak ve beyaz ellerinden sarhoş olmuştu.

Birden karşısındaki acemice sıvanmış duvarda gözlerinin önünde beliren görüntülere daldı. Döküntü bir evin önünde bekliyordu. Londra'nın doğu yakasında akşam çökmüştü ve fabrikada çalışan on beş yaşındaki Margery'nin önünde öylece dikiliyordu. Birlikte fabrikanın verdiği fasulye yemeğinin ardından Margery'nin evine gitmişlerdi. Margery bir domuzun bile yaşamayacağı ucuz bir evde oturuyordu. İyi akşamlar dileyerek tokalaşmak için elini uzattığında, Margery dudaklarını uzattı. Aslında Martin'in onu öpmek gibi bir fikri yoktu. Her nedense Margery'den çekiniyordu. Sonra Margery onun ellerini avucunun içine aldı ve şehvetle sıktı. Bu sırada kızın ellerindeki nasır kendi nasırlarının üzerinde sürtündü ve bir anda tüm kalbi bir acıma duygusuyla sarsıldı. Onun istekli, aç gözlerini ve çocukluktan birdenbire kurtularak, korkutucu, azgın bir olgunluğa erişen, doyumsuz dişi biçimini gördü; sonra büyük bir özveriyle onu kolları arasına aldı, üzerine eğildi ve

dudaklarından öptü. Kızın zevk çığlığı kulaklarında çınladı ve onun bir kedi gibi kendisine sarılışını yeniden içinde hissetti. Zavallı minik yoksul! Çok uzun zaman önce olan bu olayları izlemeye devam etti. Teni Margey'in ona sarıldığı geceki gibi gıcıklanıyordu, yüreği ise sıcak bir acıma duygusuyla dolmuştu. Kurşun renginde bir sahneydi. Yağlı kurşuni bir sahne; kaldırım taşlarının üzerine de yağlı yağlı bir yağmur çiseliyordu. Bunun arkasından duvar muhteşem bir parıltı içinde kaldı ve yukarıdan, ara yerden, öbür hayali bir kenara iterek, Ruth'un, başını bir taç gibi süsleyen altın saçlarının altındaki soluk yüzü parıldadı. Sandalye üzerindeki Browning ve Swinburne kitaplarını alarak öptü. Tıpkı bana bir ara tekrar uğramamı söylediği gibi, diye düşündü ve aynanın karşısına geçerek şöyle söyledi:

"Martin Eden, yarın sabah ilk iş bir halk kütüphanesine gidiyorsun ve nezaket kurallarını okuyorsun anlaşıldı mı?"

Lambayı kapattı ve yaylar vücudunun ağırlığı altında gıcırdadı.

"Fakat öncelikle küfürü bırakmalısın. Küfürü kesinlikle bırakmalısın Martin oğlum," yüksek ve kararlı bir sesle tekrarladı bu sözleri.

Sonra hafif hafif uykuya dalarken esrarkeşlerin bile zor göreceği sanrılar ile derin bir uykuya daldı.

Bölüm 5

Ertesi günün sabahında, tatlı rüyalarından sabun kokulu, buğulu ve kirli elbiselerle dolu bir ortamda hayatın tüm telaşı ve hengamesine uyandı. Odasından çıktığında suyun çalkalanmasının sesini kız kardeşinin etrafını saran sayısız çocuklarından birine öfkeyle indirdiği bir tokatın yankılan sesi takip etti. Çocuğun feryadı kulaklarına bir bıçağın havayı yaran sesi gibi geldi. Etrafındaki her şeyin, tıpkı soluduğu havanın ağır olması gibi, iğrenç ve ucuz olduğunun farkındaydı. Oysaki Ruth'un yaşadığı evin atmosferi, güzellik, saygı ve sevgiyle doluydu. Burada ise sadece eşyalar vardı. Burada ise her şey maddiydi ve tek önemli olan şey ise yine maddiyatın kendisiydi.

"Buraya gel, Alfred!" diye seslenirken Martin, tıpkı yaşadığı hayat gibi, rahat ve kırış kırış olan pantolonuna sıkıştırdığı kırış kırış paralara ulaşmak için cebini karıştırıyordu. Daha sonra cebinden çıkardığı bir çeyrekliği Alfred'e vererek hıçkırıkları geçip de sakinleşene kadar ona sarıldı.

"Hadi şimdi koş kendine biraz şeker al ve kardeşlerine de vermeyi unutma. Unutma alırken en uzun, en geç eriyenleri seçtiğine emin ol," dedi koşan çocuğun ardından.

Kız kardeşi sitemkar bir ifadeyle çamaşır leğeninden doğrularak: "Sadece beş sent yeter de artardı bile. İşte bu tam senin yapacağın iş, paranın kıymetini bilmeden saçmak. Çocuk şimdi çatlayana kadar şeker yiyecek ve hasta olacak," dedi.

"Önemli değil abla. Benim param beni idare eder, sen merak etme. Eğer bu kadar meşgul ve sinirli olmasaydın seni günaydın demek için öperdim," dedi yılışık bir şekilde.

Ablasının kendisini kendince sevdiğini biliyordu ve bu sevgiyi karşılıksız bırakmak istemiyordu. Nasılsa geçen yıllar kız kardeşini de değiştirmişti. Tahminine göre bitmek tükenmek bilmeyen zor işler, bu kadar çok çocuk ile uğraşmak ve en kötüsü o pis tantanacı kocası bu işin altında

yatan nedenlerdi. Martin Eden'e; kız kardeşinin huyu da zamanla, bayat sebzelerin, keskin kokulu sabun köpüklerinin ve tezgahın üzerinden aldığı yağlı onluk, beşlik, yirmi beşliklerin niteliklerini kazanıyor gibi geldi.

Kız kardeşi memnuniyetini gizlemeye çalışarak: "Hadi geç de kahvaltını et," dedi kaba bir şekilde. Aslında hepsi derbeder olan kardeşleri arasından en çok Martin'i severdi. Kalbi bir anda ısındı ve şöyle dedi: "Seni öpeceğim haberin olsun,"

Başparmağı ve işaret parmağını birleştirerek iki elini de kaplamış köpükleri sıyırdı. Martin de ablasının kocaman beline sarılarak ıslak dudaklarından öptü. Gözleri, yaşadığı duygu yoğunluğundan ziyade yıllar süren acımasız, sert iş yükünün ruhunda oluşturduğu ağırlıktan, doldu. Martin gözlerinin yaşardığını görmeden onu kendinden uzaklaştırmak istedi, ama tam o esnada Martin gözlerindeki yaşları gördü.

"Kahvaltın fırında, fazla oyalanma ve hemen kahvaltını yap da evden çık. Jim birazdan kalkacak. Jim de herhalde kalkmıştır. Çamaşır için erken kalkmak zorunda kaldım. Tom işten ayrıldı, Bernard'dan başka da arabayı sürecek kimse yok, onun için tatsızlık çıkabilir bugün."

Ablasının çökmüş hali beynine kazanırken kalbi buruk bir biçimde mutfağa girdi. Belki biraz zamanı olsa Martin'i daha çok sevebilirdi. Fakat ölesiye çalıştırılıyordu. Bernard Higginbotham onu ölesiye çalıştıran vicdansızın biriydi.

Tek yapabildiği onun için üzülmekti, elinden başka bir şey gelmiyordu. Biraz önce ablasını öptüğü anı düşündü. Sanki bir yabancıyı öpmüş gibiydi; ne bir güzellik, ne de bir duygu vardı bu öpücükte. Yıllardır sadece gemi seferlerine giderken ve seferlerden dönerken öperdi. Fakat öpüşünde sadece sabun köpüğünün ve şişman dudaklarının varlığı hissedilebiliyordu. Herhangi bir öpücükte olması gereken anlık heyecan veren dudakların etkisi yoktu. Bu yorgun, ama çok uzun süreler çalışarak yorulmuş ve hayatın ağırlığında nasıl öpüleceğini unutmuş bir kadının öpücüğüydü. Ablasının gençlik yıllarını, henüz daha evlenmeden önceki zamanlarını hatırladı. O zamanlar tüm gün çamaşırhanede çalıştıktan sonra akşamları hiç durmayacak gibi dans eder ve ertesi gün aynı zorlukta çalışmaya devam ederdi. Sonra Ruth'un tüm benliğinde olan o